



Le Mans, kuolema ja "Dzei-dzei"

YLE Teema hellii aina silloin tällöin urheilun ystäviä hyvillä tv-dokumenteilla. Viime viikolla oli vuorossa arkistojen saloja Le Mansin legendaarisen 24 tunnin autokilpailun synkimmästä luvusta vuodelta 1955. Tuolloin peräti 82 ihmistä kuoli harvinaisen rajussa onnettomuudessa.

Hirvittävän tapahtumasarjan pääosissa olivat Mike Hawthornin Jaguar, Lance Macklinin Austin-Healey ja Pierre Leveghin Mercedes-Benz. Hawthorn hidasti vauhtia siirtyessään varikolle, Macklin väisti Hawthornia, ja Leveghin törmäsi suoraan Macklinin perään. Leveghin auto osui törmäyksen jälkeen radan viereiseen kumpuun, josta se poukkosi tulipallona katsojien sekaan. Harvinaisen suuri tuho johtui siitä, että Mercedes-Benz räjähti ilmassa kappaleiksi ja osat levisivät laajalle alueelle. Epäonninen Levegh menehtyi välittömästi kallon murskauduttua.

Le Mansin onnettomuus tapahtui, kun kilpailua oli ajettu vasta pari tuntia. Tuntuu erikoiselta, että karmea kisa ajettiin loppuun, ja onnettomuudesta selvinnyt Hawthorn jopa voitti kilpailun. Järjestäjät ilmoittivat syyksi erikoiselle ratkaisulleen, että lopettamisen myötä poistuvat väkijoukot olisivat tukkineet tiet ambulansseilta. Katsojia oli peräti 200 000.

Onnettomuudella oli suuri merkitys autourheilun turvallisuuskäytännöiden kehittymiselle. Autourheilun villit vuodet päättyivät, sillä jotkut maat jopa kielsivät kilpailutoiminnan lyhyemmäksi tai pitemmäksi aikaa. Lisäksi Mercedes-Benz palasi kilparadoille vasta 1980-luvulla.

Vuoden 1955 onnettomuus on kuitenkin vain palanen klassikkokilpailun historiassa. Kisa ajettiin pari viikkoa sitten jo 78. kerran. Voittajien pitkältä listalta löytyvät mm. sellaiset moottoriurheilusankarit kuin Jochen Rindt, Jacky Ickx, Didier Pironi ja Michele Alboreto.

Kisasta on tehty lukuisten tv-dokumenttien lisäksi Le Mans –niminen elokuva, joka on melkoisen erikoinen katselukokemus. Vuoden 1971 pakokaasupäästöissä on pääosassa itse King of cool, Steve McQueen, joka kaahaa pari tuntia realistissa kuvissa. Autourheilua harrastanut McQueen varmaankin nautti elokuvan tekemisestä, mutta käsikirjoitus taidettiin heittää roskikseen jo alkuvaiheessa. Juonta elokuvasta on turha etsiä ja vain McQueenin karisma kantaa rainaa kilometristä toiseen.

Eräällä tavalla Le Mans on myös suomalaisittain ajankohtainen ja tälläkin kertaa syynä on onnettomuus. Jyrki Järvilehto voitti kilpailun ensimmäisenä suomalaisena vuonna 1995 ja uusi triumfinsa kymmenen vuotta myöhemmin.

"Dzei-dzein" sädekehä himmeni rajusti tuoreen veneilyonnettomuuden mukana. Le Mansin sankari taisi unohtaa, että ammattilaisen pitäisi olla ammattilainen myös kilparadan ulkopuolella - oli paikka sitten mikä ajopeli tahansa. Varsinkin tänä viikonloppuna se kannattaa pitää maailman nopeimman kansan mielessä.

Julkaistu Pohjolan Sanomissa 25.6.2010